

3. Khalilova, N. I. (2023). APPEARANCE OF REFLECTION AT DIFFERENT PERIODS OF PERSONAL DEVELOPMENT. Development and innovations in science, 2(2), 41-45.

4. https://www.norma.uz/oz/konunchilikda_yangi/insonga_etibor_va_sifatli_tali_m_yilida_nimalar_belgilangan website

5. Халилова, Н. И. (2021). Значимость рефлексивных процессов в формировании нравственности личности, в высказываниях великих восточных мыслителей, с точки зрения современной психологической науки. Рекомендовано к печати Ученым советом

ESKPORT BILAN SHUG'ULLANUVCHI TADBIRKORLAR UCHUN BERILAYOTGAN IMTIYOZLAR

Ilmiy rahbar: U.A.Yuldasheva

TMI magistranti: Aminov Asror Fozil ogli

Hammamizga ma'lumki tadbirkor uchun o'z rejasini tuzishda aynan qaysi bozorni tanlash, qancha miqdorda sarmoya kiritish va unga beriladigan qo'shimcha erkinliklar muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa eksport bilan shug'ullanuvchilar bozorida o'z mavqeiga ega bo'lish murakkab va riski katta jarayon. Bizning mamlakatda esa bunday tavakkal qilish ko'pchilik tadbirkorlarni juda o'ylantirib qo'yishi tabiiy. Shuni inobatga olgan holda O'zbekistonda aynan eksportni oshirish maqsadida bir nechta dasturlar qabul qilingan. Bulardan biri O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son farmoniga ko'ra, tashqi savdoni tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish, mahalliy tadbirkorlik subyektlarining eksport faoliyatini har tomonlama qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish choralarini yanada kuchaytirish orqali yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar eksportini kengaytirishni maqsad qilingan.

Bu qarorga asosan, mahalliy korxonalar (ularning vakolatli vakillari) ga Yevropa Ittifoqi davlatlariga yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlarni eksport qilishda tashish xarajatlarini 70 foizgacha miqdorda kompensatsiya qilishga subsidiyalar, qo'shni davlatlarga eksport qilingan yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlarni eksport qilishda tashish xarajatlarini 50 foizgacha miqdorda kompensatsiya qilishga subsidiyalar berilishni ta'kidlashimiz mumkin. Qolaversa, Eksportni rag'batlantirish agentligi tomonidan qo'plab beriladigan akkreditatsiyadan o'tkazish bilan bog'liq xarajatlar muvofiqlikni baholash organlarini xalqaro ILAC/IAF (International Laboratory Accreditation Cooperation) tashkilotlari a'zosi hisoblangan akkreditatsiya idorasiga to'lab beriladi.

Yana bir e'tiborli jihati shundaki, tadbirkorlik sub'yektlari tomonidan tovarlar (maxsus turdagi tovarlardan tashqari), ishlar va xizmatlar eksportini shartnoma tuzmasdan hisobvara-q-fakturalar (invoyslar) asosida amalga oshirishda talab etiladigan oldindan to'lov miqdori 100 foizdan 50 foizga kamaytirildi. Va Eksport qilishda tashish xarajatlarini kompensatsiya qilishga subsidiyalar taqdim etiladigan yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ro'yxatini tasdiqlandi va uning Eksport

qiluvchilarni qo'llab-quvvatlashning yagona portali (www.exportportali.uz) e'lon qilib borilishini ta'minlanadigan bo'ldi.

Bilamizki, eksportni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi mablag'larining maqsadli va samarali sarflash muhim ahamiyat kasb etgani tufayli unig ustidan doimiy nazorat kuchaytirildi. Respublika budjetidan ajratiladigan mablag'lar Moliya vazirligi Eksportni rag'batlantirish agentligining buyurtmanomalariga binoan eksportni qo'llab-quvvatlash choralari amalga oshirish uchun beriladi.

Hukumat komissiyasiga mahalliy eksportchi korxonalarining murojaatlariga asosan eksportoldi va eksport bilan bog'liq savdo operatsiyalarini moliyalashtirish uchun Eksportni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi mablag'lari hisobidan ajratilgan kreditlarni qaytarish muddatini yana olti oygacha uzaytirishga imkoniyat yaratildi.

Bunda, ushbu kreditlarni qaytarish muddatining o'zgartirilishi Markaziy bank tomonidan kredit shartlari qayta ko'rib chiqilgan aktivlar sifatida hisoblanmasligi belgilandi.

"Bojxona ombori" rejimida olti oydan ko'p bo'lgan tovarlarning bojxona rasmiylashtiruvda bojxona to'lovlari bo'yicha imtiyozlarni qo'llashni taqiqlovchi tartib bekor qilinsin. Ya'ni ilgari agar olti oydan oshib ketadigan bo'lsa bojxona to'lovlariga beriladigan imtiyozdan mahrum qilingan.

Yoshlar tadbirkorligini yanada qo'llab-quvvatlash, shu jumladan innovatsion texnologiyalarga asoslangan eksportbop mahsulotlar ishlab chiqarish va xizmatlar ko'rsatish faoliyatini rag'batlantirish maqsadida Hukumat komissiyasining qaroriga asosan Yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi mablag'lari hisobidan ularga be'malol 500 ming AQSh dollarigacha kredit beriladi.

Hukumat komissiyasi xulosasi asosida O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo operatsiyalarini tartibga solishning vaqtinchalik mexanizmlarini joriy qilish vakolati Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligiga berildi.

Bunga ko'ra, tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish, shuningdek, import shartnomalari qiymatlarini sun'iy ravishda oshirish, ichki bozorga sifatsiz mahsulotlar kirib kelishi va kontrabanda holatlarining oldini olish choralari ustidan nazorat kuchaytirildi.

Hozirgi kunda, "O'ztreyd" va "O'zsanoateksport" aksiyadorlik jamiyatlariga tashqi savdo kompaniyalarini aylanma mablag'lar bilan ta'minlash maqsadida Eksportni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi hisobidan 10 million AQSh dollar mablag' berildi.

O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi huzuridagi Eksportni rag'batlantirish agentligi "O'ztreyd" va "O'zsanoateksport" aksiyadorlik jamiyatlarining ustav kapitallaridagi (jamg'armalaridagi) davlat aksiyalari (ulushlari) paketlari bo'yicha aksiyador huquqini amalga oshirish imkoniyati berildi.

Respublikamizning eksport salohiyatini oshirish, eksportchi korxonalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish, milliy mahsulotlarning tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligini mustahkamlash va valyuta tushumlarini ko'paytirish, shuningdek, tadbirkorlarning muammo va takliflarini bevosita o'rganish hamda tadbirkorlikni kelgusida rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini belgilab olish bo'yicha 2021-yil 20-avgust kuni o'tkazilgan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining

tadbirkorlar bilan ochiq muloqoti doirasida belgilangan vazifalar ijrosini ta'minlash maqsadida:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 21-oktabrdagi "Eksport faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlashni yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6091-son Farmoni va 2021-yil 13-iyuldagi "Eksport faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlashni yanada kuchaytirish to'g'risida"gi PQ-5184-son qaroriga asosan eksport bilan bog'liq savdo operatsiyalari va eksportoldi moliyalashtirish kreditlari uchun Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasidan Eksportni rag'batlantirish agentligi huzuridagi Eksportni qo'llab-quvvatlash jamg'armasiga 200 million AQSh dollari miqdorida berildi.

2. Eksportni rag'batlantirish agentligi tomonidan yillik eksport hajmi (shu jumladan "reeksport" bojxona rejimida olib chiqilgan qayta ishlash mahsulotlari) hajmi 20 million AQSh dollaridan oshgan korxonalariga eksport (shu jumladan qayta ishlash mahsulotlari reeksporti) bilan bog'liq savdo operatsiyalari va eksportoldi moliyalashtirish kreditlari uchun tijorat banklari orqali bir martalik moliyaviy resurslar 5 million AQSh dollarigacha miqdorda hamda bir yilgacha muddatga uzaytirildi;

Oxirgi o'n ikki oy davomida 1 million AQSh dollaridan ortiq tayyor to'qimachilik mahsulotlarini eksport qilgan korxonalariga asosiy va yordamchi ishlab chiqarishi uchun butlovchi buyumlar, xomashyo va materiallar olib kirishda bojxona to'lovlarini to'lash bo'yicha foiz hisoblanmagan hamda ularning to'lanishini ta'minlash talab etilmagan holda 120 kunga to'lovni kechiktirish (bo'lib-bo'lib to'lash) imkoniyatini ko'rib chiqildi va amalda joriy qilindi.

Vazirlar Mahkamasi bir oy muddatda tovarlar (ishlar, xizmatlar)ni import qilishda qo'shilgan qiymat solig'ini to'lovchilar uchun qo'shilgan qiymat solig'ini to'lash muddatini uzaytirish tartibi to'g'risidagi nizomga tegishli o'zgartirish va qo'shimchalar ham kiritildi.

Bunga ko'ra:

tashqi savdo operatsiyalari bo'yicha muddati o'tgan debitor qarzdorlik uchun xo'jalik yurituvchi subyektlarga nisbatan jarimalar solinadi;

yuqori sifat va nazorat tizimiga ega mamlakatlardan sertifikatlangan va deklaratsiyalangan asbob-uskuna, butlovchi qismlar, xomashyo, o'lchov vositalari, kimyoviy reagentlar, ko'tarish moslamalari va transport vositalari importida milliy sertifikat olish talabi bekor qilindi;

tashqi savdo, investitsiyalar, mahalliy sanoatni rivojlantirish va texnik jihatdan tartibga solish masalalari bo'yicha Hukumat komissiyasiga Eksportni rag'batlantirish agentligi tomonidan korxonalariga eksport bilan bog'liq savdo operatsiyalari va eksportoldi moliyalashtirish kreditlari uchun tijorat banklari orqali bir martalik moliyaviy resurslar taqdim etish tartibini tasdiqlash va o'zgartirish kiritish huquqi berildi.

Yevropa mamlakatlariga qo'shilgan qiymati yuqori bo'lgan mahsulotlarni eksport qilishda hamda "reeksport" bojxona rejimida qayta ishlash mahsulotlarini olib chiqishda transport xarajatlarining 50 foizini kompensatsiya qilish tizimini bir yil muddatga jo'zildi.

Sertifikatlangan va deklaratsiyalangan asbob-uskuna, butlovchi qismlar, xomashyolar, o'lchov vositalari, kimyoviy reagentlar, ko'tarish moslamalari va

transport vositalari importida milliy sertifikat olish talab qilinmaydigan yuqori sifat va nazorat tizimiga ega davlatlar ro'yxatini tasdiqlandi.

Tarif (TIF TN kodlari 1008 21 000 0, 1008 29 000 0), quritilgan dukkakli ekinlardan olingan un va kukun (TIF TN kodi 1106 10 000 0), meva va yong'oqlardan olingan un va kukun (TIF TN kodi 1106 30 900 0) eksporti uchun O'zbekiston Respublikasi Prezidenti yoki Vazirlar Mahkamasi ruxsati talab qilinmaydi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. www.my.gov.uz.
2. www.gazeta.uz.
3. www.exportportali.uz.
4. www.lex.uz.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-60, PF-6091sonli farmonlari.

GOVERNMENT POLICY OF THE REPUBLIC OF SINGAPORE IN THE FIELD OF INTELLECTUAL PROPERTY

Ibrokhimzoda Nilufar Bakhromjon qizi,
Master student of University of World Economy and Diplomacy
[*bakhromovna@mail.ru*](mailto:bakhromovna@mail.ru)

Abstract

The main purpose of the article is to analyze the approach of the Republic of Singapore in the regulation the field of intellectual property, being one of the world leaders in the protection of IP rights. The methodology of the study is based on the review of the system of government regulation in scientific, financial, legal and informational dimensions. The article draws attention to the importance of stimulating the activity of the IP market through the implementation of state programs in the field of shared financing of patent expenses, consistent information provision and advisory support to the intellectual product owners at the stages of creation and commercialization of IP objects. In the article, the author notes the steps to the development of an innovative ecosystem and an established system of control over the protection of intellectual property rights as a favorable climate for the activities of high-tech business. The main results of the author's research are as follows: studying the experience of Singapore, as a country with considerable achievements in the field of supporting intellectual property, can become an example for developing a new strategy to improve the state regulation system of this field in Uzbekistan.

Keywords: Intellectual property, Singapore, economy, government regulation, IP rights, protection, stimulation, business.

According to the Global Competitiveness Report-2022, Singapore ranked second in the world in terms of the quality of intellectual property protection, giving the championship to Finland.⁵² Such amazing results of the "Asian tiger" in the

---

⁵² *World Competitiveness Ranking* IMD business school for management and leadership courses.
Available at: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/>